

**UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”
CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE FILOSOFIE**

Abordarea hermeneutică a artei mișcării *Tai Chi* în orizontul dialogului intercultural dintre cultura Orientului Îndepărtat și cultura Occidentului

**TEZĂ DE DOCTORAT
REZUMAT**

**Conducător de doctorat:
Prof. univ. dr. Veress Carol**

**Student-doctorand:
Péter János**

2021

Cuprins

Introducere	4
1. Tema de cercetare	4
1.1. Definirea temei de cercetare	4
1.2. Ipoteza de cercetare.....	4
1.3. Prezentare bibliografică	5
2. O scurtă trecere în revistă istorică a relațiilor dintre Orientul Îndepărtat și Occident .	7
2.1. Începuturile relațiilor culturale	7
2.2. Rolul activității misionare.....	9
2.3. Ascensiunea colonialismului	12
2.4. Particularități lingvistice	13
3. Clarificări conceptuale.....	15
3.1. Conceptele de cultură și interculturalitate	15
3.2. Interpretarea conceptului de cultură a mișcării în legătură cu <i>Tai Chi</i>	21
4. Definirea naturii cercetării	30
4.1. Cadrul conceptual	30
4.2. Aspecte ale interpretării hermeneutice.....	37
I. A Interacțiuni culturale între Orientul Îndepărtat și Occident	44
1. Condițiile dialogul intercultural.....	44
1.1. Diferențe între abordările culturale orientale și occidentale	44
1.2. Ipotezele care modelează relațiile interculturale.....	50
1.3. Similitudini și diferențe în gândirea filosofică	53
2. Etapele inițiale ale dialogului intercultural.....	58
2.1. Rolul mediator al artelor marțiale japoneze.....	58
2.2. Deschiderea Chinei. Activitatea de promovare desfășurată de Bruce Lee	63
2.3. Intensitatea de răspândire a <i>Tai Chi</i> în culturile mișcării	66
3. Fundamentele filozofice ale dialogului dintre culturile mișcării.....	67
3.1. Confucianismul.....	68
3.2. Daoismul	74
3.3. Budismul.....	80
II. Posibilitățile de interpretare a culturii mișcării <i>Tai Chi</i> în termeni de scop și de motivații.....	85
1. Interpretarea în funcție de <i>hobby și sport</i>	85
1.1. Asemănări și diferențe între sport și artele marțiale	85
1.2. Legături filosofice între artele marțiale și sport.....	97
1.3. Funcțiile sportului în context intercultural.....	104
2. Interpretarea <i>sănătății în mișcare</i>	110
2.1. Menținerea sănătății	110
2.2. Vindecarea bolilor.....	118
2.3. <i>Sănătatea în mișcare</i> în context intercultural	125
3. Interpretarea <i>meditației în mișcare</i>	127

3.1. Căile dezvoltării spirituale	127
3.2. Meditația ca practică de viață	136
3.3. <i>Meditație în mișcare</i> în context intercultural	141
3.4. Punctele de legătură între <i>sănătatea în mișcare și meditația în mișcare</i>	148
4. O interpretare bazată pe <i>filosofia vieții</i> a artei <i>Tai Chi</i>	160
4.1. Filosofii de viață în artele marțiale	160
4.2. Realizarea vieții bune.....	173
4.3. Interpretare bazată pe filosofia vieții în context intercultural	178
III. Interpretarea culturii mișcării <i>Tai Chi</i> în raport cu întregul și cu părțile.....	188
1. Rolul cercului hermeneutic în procesele interpretative	188
1.1. Înțelegere și interpretare	188
1.2. Complexitatea relației dintre întreg și parte	196
1.3. Mișcarea cercului hermeneutic	205
2. Rolul părților și principiilor în interpretările culturii mișcării <i>Tai Chi</i>	208
2.1. Rolul principiilor în interpretare și aplicare.....	208
2.2. Principiile esențiale ale artei mișcării <i>Tai Chi</i>	213
2.3. Principiile prezente în clasicii <i>Tai Chi</i>	215
IV. Posibile interpretări ale culturii mișcării <i>Tai Chi</i> în conformitate cu principiile clasicilor <i>Tai Chi</i>	217
1. Posibilități de interpretare pe bază de <i>hobby și sport</i> potrivit principiilor clasicilor <i>Tai Chi</i>	217
2. Posibilități de interpretare pe bază de <i>meditație în mișcare</i> potrivit principiilor clasicilor <i>Tai Chi</i>	231
3. Posibilități de interpretare pe bază de <i>sănătate în mișcare</i> potrivit principiilor clasicilor <i>Tai Chi</i>	247
V. Interpretări ale artei mișcării <i>Tai Chi</i> potrivit stilurilor de arte marțiale.....	254
1. Interpretări în funcție de structură și stil.....	254
2. Interpretări bazate pe stilul <i>Yang</i>	259
3. Interpretări bazate pe stilul <i>Chen</i>	268
Sinteză, concluzii	277
Bibliografie.....	279
Monografii de specialitate, studii științifice	279
Surse online	294
Site-urile oficiale ale principalelor instituții de arte marțiale orientale	294

Cuvinte-cheie

Orientul Îndepărtat, Vestul, China, Japonia, cultura mișcării *Tai Chi*, hermeneutică, dialog intercultural, Aristotel, Dilthey, Schleiermacher, Yang Jwing-Ming, David Dorian Ross, cerc hermeneutic, părți și întreg, formă de artă marțială, meditație în mișcare, sănătate în mișcare, hobby și sport, filosofia vieții, taoism, confucianism, budism

Abordarea hermeneutică a artei mișcării *Tai Chi* în orizontul dialogului intercultural dintre cultura Orientului Îndepărtat și cultura Occidentului

Rezumat

Tema de cercetare a prezentei disertații constă în explorarea condițiilor de posibilitate ale dialogului intercultural între Orientul Îndepărtat și Occident din perspectiva hermeneuticii filosofice. Ceea ce încerc să explorez este tipul de dialog care se poate dezvolta între cele două culturi în diferite domenii, precum și implicațiile și modalitățile în care se poate evolua acest dialog. Aș dori să înțeleg mai bine punctele de legătură dintre culturile occidentale și cele din Orientul Îndepărtat în domeniile culturale pe care le cunoaștem cel mai bine, unde influențele sunt cele mai puternice pentru cele două culturi, împreună cu felurile în care aceste influențe se pot dezvolta în forme de dialog intercultural.

Ipoteza mea este că popularizarea intensivă a artelor marțiale orientale în Occident și manifestarea filosofiilor orientale integrate în practica artelor marțiale în modurile de viață occidentale au fost catalizatori importanți pentru contactele interculturale dintre Est și Vest. Pe baza cercetărilor lui Jiyuan Yu, se poate face o analogie semnificativă între conceptul de *Dao* din filosofia chineză și componentele de semnificație ale conceptului de *areté* al lui Aristotel. Yu crede că modul de a ajunge la scopul principal, de a găsi calea cea bună (*Dao*), este prin umanitate (*ren*) sau virtute morală (*de*), conform viziunii lui Confucius. Conform interpretării aristotelice, conceptul de *areté* descrie o practică existențială, care înseamnă excelență fizică, mentală și spirituală, virtute.

În disertația mea, discut un aspect filosofic specific al relațiilor culturale dintre Orientul Îndepărtat și Occident: principalele etape ale introducerii culturii mișcării *Tai Chi* în Occident. O parte importantă a disertației este dată de analiza filosofiei *Tai Chi* – atât în ceea ce privește istoria sa milenară, cât și aspectele teoretice ractice ale receptării sale în Occident.

Am considerat teza de doctorat ca fiind cea mai fezabilă în cadrul unei cercetări filosofice interdisciplinare aplicate, în care caracteristicile interculturale se întâlnesc cu

interpretarea hermeneutică.

Tai Chi, desigur, nu a „ajuns” în Occident de unul singur, ci în cadrul unui proces foarte complex, care se desfășoară de secole. În disertația mea de doctorat, trec în revistă cronologia acestui proces și analogiile filosofice pe baza cărora conceptele majore pot fi puse în paralel în procesul de interpretare. Fundalul filosofic al *Tai Chi*-ului provine din fuziunea dintre daoism, confucianism și budism, conceptul central fiind *Dao*. *Dao* nu implică doar un mod de viață, ci include și cultivarea virtuților prin practicarea artelor marțiale. În contextul conceptualizării practicilor de viață, examinez semnificațiile conceptelor de *Dao* și *areté* ca similitudini conceptuale în cadrul dialogului.

Cercetez dialogul intercultural dintr-o perspectivă istorică. În studiul meu asupra artei *Tai Chi*, urmăresc realizarea directă și indirectă a dialogului. În comparația mea între tradițiile filosofice orientale și occidentale, am încercat să urmez tendințele filosofice definite de cultura de mișcare studiată. De asemenea, mi-am propus să găsesc sisteme conceptuale care să aibă o funcție filosofică similară. În cercetările mele hermeneutice, prefer hermeneutica clasică, metoda comparativă și divinatorie a lui Schleiermacher.

În interpretările mele prefer concepția filosofico-hermeneutică a lui H.-G. Gadamer. Conceptul de experiență (*Erfahrung*) al lui Gadamer intră în dialog cu tradiția care ne-a format. În realizarea analizei în funcție de scop și motiv, se pune accentul pe interpretarea filosofică a experienței.

O parte importantă a disertației mele o reprezintă interpretarea conceptelor de teorie și practică, mai ales pentru că principiul de implementare a *Tai Chi*-ului și a mișcării filosofice chinezești a existenței (daoismul) care îl integrează constă în realizarea în cadrul practicii existențiale.

În cercetarea mea în domeniul literaturii de specialitate, am acordat atenție inclusiv trecerii în revistă a lucrărilor filosofice clasice, rezumării lucrărilor unor renumiți cercetători chinezi și analizei cărților scrise de maeștrii artelor marțiale. Dintre sinologi, se remarcă lucrarea enciclopedică a lui Needham, iar dintre maeștrii de arte marțiale, volumele lui Yang Jwing-Ming, András Havasi și Mantak Chia.

Pentru interpretarea occidentală a artelor marțiale orientale, care utilizează moduri de articulare foarte diferite (a se vedea mai sus: articularea conceptului în timpul practicii/prin practică) față de culturile de mișcare și artele marțiale occidentale, am discutat, de asemenea, aspectele interpretative conturate de relația întreg-parte din cadrul cercului hermeneutic. În plus, mai ales prin implementarea metodologiei lui Schleiermacher, am reflectat și asupra schimbărilor în interpretarea occidentală a temporalității doctrinelor orientale cu implicații

sacrale.

În cadrul cercetării mele, trec în revistă principalele caracteristici interculturale și istorico-filosofice ale „pornirii” *Tai Chi*-ului din Orientul Îndepărtat. În plus, sintetizez monografic principalele manuale occidentale care se ocupă de „migrarea” artelor marțiale din Orientul Îndepărtat (și a „filosofiilor ființei” de care sunt impregnate) în Occident. Dintre acestea aş evidenția lucrările lui John Panter și Andrew Townsend.

În capitolul referitor la interacțiunile culturale dintre Orientul Îndepărtat și Occident, mi-am propus să pun în lumină o perspectivă istorică importantă pentru analiza hermeneutică. Pentru a contura cât mai precis procesul de dialog, am încercat să identific câteva puncte de întâlnire. Mi-am început analiza dialogului intercultural prin explorarea caracteristicilor viziunilor chinezești și occidentale asupra lumii, care sunt relevante pentru cercetarea mea. În continuare, am examinat caracteristicile filosofice ale culturilor artelor marțiale (în principal japoneze) pe care le studiasem anterior, care au constituit baza de transfer și comparație în cultura occidentală ca antecedente ale artei mișcării *Tai Chi*. Intensitatea din ce în ce mai mare a referințelor orientale integrate în cultura occidentală în mass-media din Vest a fost deosebit de instructivă.

Activitatea de promovare a legendarului artist marțial și actor Bruce Lee poate fi considerată punctul culminant al comunicării interculturale în ceea ce privește cultura mișcării, deoarece *Tai Chi*, prin analogie cu procesele de practică existențială inițiate de exemplul său, a putut fi integrat în mod eficient și în contextul referințelor occidentale asociate cu filosofia vieții și cultura corporală.

Filosofia artelor marțiale *Tai Chi* se naște din fuziunea filosofiilor confucianismului, daoismului și budismului. În subsecțiuni separate, prezentând pe scurt aceste tendințe filosofice, introduc conceptele de bază care sunt esențiale în contextul dialogului intercultural: conceptele de *umanitate, ritualuri și înțelept* în confucianism; *Dao* în daoism și conceptul de *iluminare* în budism.

În cadrul disertației, de-a lungul dezvoltării dialogului intercultural, disting trei direcții interpretative principale în receptarea artei mișcării *Tai Chi*, bazate pe conceptele de *hobby și sport, sănătate în mișcare și meditație în mișcare*. Făcând această distincție, am în vedere tradiția artelor marțiale chinezești, dar mă concentrez în principal pe practicarea mișcării în conformitate cu obiectivele și motivațiile occidentale.

În capitolul despre interpretarea culturii mișcării *Tai Chi* în termeni de scop și motivații, analizez delimitarea, dar și posibilitățile de dialog ale artei mișcării *Tai Chi* în conformitate cu viziunea occidentală a lumii.

Interpretarea în termeni de hobby și sport este posibilă prin formele specifice ale asociațiilor de arte marțiale. Aceste asociații oferă posibilitatea de a practica forme de arte marțiale care își îndeplinesc atât funcțiile de hobby, cât și standardele acceptate pentru formele de competiție, păstrând în același timp legăturile cu artele marțiale autentice. În acest capitol, descriu caracteristicile culturii artelor marțiale care, prin legăturile sale cu sportul, nu întruchipează practicarea cu drepturi depline a artelor marțiale, ci este completată de caracteristici împrumutate din spiritul sporturilor. Scopul acestui capitol a fost acela de a identifica conceptele filosofice și aspectele legate de practica de viață prin care *Tai Chi* și mișcarea filosofică care îl integrează, taoismul, au ajuns să fie acceptate în contextul referințelor occidentale, ca un fenomen cultural pop puternic, pe lângă aspectele filosofice.

În ciuda numeroaselor diferențe și asemănări în interpretarea bazată pe sport și artele marțiale, am ajuns la concluzia că formează o parte specifică a dialogului intercultural, care nu este doar o subunitate în ceea ce privește dialogul, ci și o subunitate a culturii artelor marțiale chinezești analizate, în ceea ce privește semnificația raportului întreg-parte. Această concluzie o articulez în capitolul din a doua parte a disertației, centrat pe interpretarea culturii mișcării *Tai Chi* în raport cu întregul și părțile, într-o extensie a interpretării hermeneutice.

Analiza artelor mișcării *Tai Chi* în relație cu *hobby-ul și sportul* este urmată de o prezentare generală a implicațiilor teoretice și practice ale *sănătății în mișcare*. Acest capitol este parțial legat de cel precedent prin sublinierea importanței condiției fizice și a sănătății mintale. Capitolul despre *sănătatea în mișcare* oferă, de asemenea, ocazia de a examina mai în detaliu practica de mișcare a *Qigong*-ului, o subunitate a *Tai Chi*-ului sau, în multe cazuri, „*fratele său mai mic*” în termeni de interpretare, prin circulația energiei *qi*. Maestrul Yang Jwing-Ming prezintă o sistematizare detaliată a școlilor importante ale culturii chineze a mișcării legate de *Qigong*, bazată pe tradiția istorică a învățăturilor maestrului Da Mo, prin intermediul conceptelor de școli externe și interne. Acest lucru este important și pentru că, pe lângă răspândirea stereotipurilor medicale, oferă o oportunitate de a aprofunda dialogul dintre Orientul Îndepărtat și Occident, de a înțelege mai bine cultura mișcării artelor marțiale chinezești prin practicarea *Qigong*-ului și, prin urmare, de a practica cultura mișcării *Tai Chi* cu mai multă acuratețe. În disertația mea, nu am încercat doar să trec în revistă aspectele teoretice, ci și să fac un bilanț al rezultatelor medicale practice, pe care le-am ilustrat prin prezentarea rezultatelor cercetărilor efectuate la *Harvard Medical School*.

O parte importantă a cercetării constă în explorarea posibilităților de interpretare a *Tai Chi ca meditație în mișcare*. Pe baza observațiilor făcute în timpul cercetării, am ajuns la concluzia că *meditația în mișcare* este cea mai apropiată de așa-numitul „Întreg”, pe care am

încercat să îl formulez în termenii *filozofiei de viață a artelor marțiale*. În acest capitol, mă concentrez pe problema definiției lui *Dao* și încerc, în același timp, să prezint viziunile filosofice budiste asupra iluminării și a momentului prezent din perspectiva culturii mișcării *Tai Chi*. În unele situații, nu arta mișcării *Tai Chi* în sine devine punctul central al dialogului intercultural, ci meditația în accepțiunea de *Cale* spre armonie și iluminare. Consider că este important de remarcat faptul că, în cazul interpretărilor bazate pe abordarea *meditației în mișcare*, întrucât scopul este iluminarea, împletirea tendințelor filosofice nu este la fel de strânsă ca în cazul interpretărilor bazate pe abordarea ca hobby și sport sau ale filosofiilor de viață ale artelor marțiale. Acest lucru înseamnă, în special, un accent mai mare pe tendințele filosofice care „servesc” iluminarea.

Interpretările lui W. Dilthey privind filosofia vieții sunt extinse de Bollnow. Reflectând asupra problemei filosofice a lui *Dao*, consider că *Tai Chi* este comparabil cu sensul aristotelic al lui *eudaimonia* în dualitatea sa de dialog între artă și practica vieții. *Eudaimonia*, așa cum apare în etica lui Aristotel, reprezintă conceptul de viață deplină și fericită.

În capitolul despre interpretarea culturii mișcării *Tai Chi* în raport cu întregul și cu părțile, juxtapun arta mișcării *Tai Chi* cu textul. Un element important al receptării occidentale a *Tai Chi*-ului este discutarea relațiilor întreg-parte. În timp ce *Tai Chi*-ul nu este integrat în modul de viață al practicantului, în viziunea și interpretarea lumii în cultura sa de origine, aici, în Occident, încă de la începuturi, s-a încercat articularea, analiza și descompunerea atât a formei de mișcare, cât și a mișcării filosofice orientale care o include, a taoismului. Explorez această strategie interpretativă de-a lungul definiției lui Aristotel a relației întreg-parte, deoarece cercetările mele m-au condus la constatarea că acesta este principiul de articulare pe care Occidentul îl folosește pentru a integra filosofii de viață și practicile de mișcare din Orient. *Tai Chi* ca o formă de artă a mișcării este văzut ca ceva ce ține împreună părțile constitutive care definesc *Tai Chi*. În cadrul disertației, identific conceptul de părți cu principiile *Tai Chi*. Pentru ca Întregul să funcționeze, principiile trebuie să fie pe deplin respectate. Bazându-mă pe interpretarea lui David Dorian Ross despre principiile *Tai Chi* ca având un sens spiritual, dar și fizic, abordez inclusiv realizarea fizică și spirituală a formei într-un subcapitol.

În capitolul care se ocupă de interpretarea culturii mișcării *Tai Chi* în conformitate cu principiile clasicilor *Tai Chi*, examinez principiile menționate mai sus de-a lungul liniilor principale ale dialogului intercultural, examinate în prezenta disertație (*hobby și sport, meditație în mișcare și sănătate în mișcare*). În același timp, evaluez funcționarea principiilor folosind metodele de analiză textuală hermeneutică ale lui Schleiermacher. În observarea

principiilor, se dezvăluie semnificația atât a părții fizice a artei mișcării care exprimă filosofia, cât și a părții intelectuale.

Cred că este necesar să adaug la procesul meu de gândire de până acum interpretarea artei mișcării *Tai Chi* ca artă marțială. Maestrul Chen Xiaowang subliniază că, de fapt, cunoașterea formei propriu-zise este doar primul pas în învățarea unei arte marțiale. Prin recunoașterea importanței practice a formei se atinge adevăratul nivel al artelor marțiale. În cercetările sale despre *Tai Chi*, Oleg Tcherne constată că expresia fizică a artei mișcării contribuie în mare măsură la înțelegerea filosofiei *Tai Chi*. Tot în această linie de gândire consider că se înscrie și abordarea lui Bruce Frantzis, care descoperă în armonia dintre practica tehnicii artelor marțiale și filosofia de bază realizarea plenitudinii artelor marțiale *Tai Chi*. Pentru a dezvolta mai pe larg dialogul, consider că este necesar să trec în revistă stilurile populare de *Tai Chi* care sunt foarte răspândite în lumea occidentală. Pe baza trecerii în revistă literaturii de specialitate, am identificat stilurile *Yang* și *Chen* ca fiind cele mai comune stiluri de *Tai Chi*. Popularitatea stilului lui *Yang* rezidă în plasticitatea cu care exprimă idealurile filosofiei taoiste, care poate fi comparată cu curgerea apei. Aspectele filosofice profunde ale stilului *Yang* pot fi descoperite în diferitele posturi și exerciții de bază. În numeroase cazuri, aceste forme de bază reprezintă, de asemenea, școlile interne și *Qigong*-ul asociat, sau practica energiei *qi*, ceea ce face stilul mai accesibil și mai ușor de interpretat. Stilul *Chen*, pe de altă parte, este o mișcare mai dinamică și mai provocatoare pentru începători decât stilurile populare discutate mai sus. Caracteristica specială a *Chen Tai Chi* este combinația specială a funcționării școlii externe și interne, care subliniază posibilitățile unei practici filosofice de viață deosebit de bogate. Interpretarea hermeneutică de inspirație schleiermacheriană a stilurilor se dovedește foarte utilă prin faptul că permite o înțelegere mai profundă, atât prin raportarea comparativă a stilurilor, cât și prin evidențierea semnificațiilor filosofice individuale ale acestora.

Consider că valoarea specifică a lucrării de disertație este reprezentată de noutatea analizei filosofice a dialogului intercultural, deoarece popularitatea *Tai Chi*-ului în Europa și Statele Unite ale Americii devine semnificativă în a doua jumătate a secolului XX.

În contextul sintezei bibliografice studiate de mine, mi se pare util faptul că, pe lângă numeroasele abordări interpretative, am putut analiza *Tai Chi*-ul ca unitate specifică a dialogului intercultural. Cu alte cuvinte, în disertație, am investigat „dialogul” dintre Occident și Orient prin prisma artelor marțiale din Orientul Îndepărtat (în special *Tai Chi*), care sunt încă considerate exotice în Occident, dar care au mobilizat pe termen scurt un mare număr de adepți, precum și din punctul de vedere al interpretărilor și practicilor lor occidentale.

Investigația hermeneutică s-a dovedit a fi atât potrivită pentru cercetarea dialogului intercultural de-a lungul celor trei linii principale de dialog pe care le-am definit (*hobby și sport, sănătate în mișcare, meditație în mișcare*), cât și pentru aprofundarea cu succes a caracteristicilor întreg-parte ale cercului hermeneutic, în care întregul este înțeles pornind de la părți și părțile din întreg. În ceea ce privește cercul hermeneutic, o aprofundare filosofică a dialogului intercultural a fost realizată prin interpretarea principiilor clasicilor *Tai Chi* în orizontul hermeneutic al lui Schleiermacher.

Bibliografie

Monografii de specialitate, studii științifice

- Aggerholm, Kenneth, 2015: *Talent Development, Existential Philosophy and Sport*. On becoming an elite athlete, Routledge, New York.
- Alitto, Guy, 2003: *Reconstituting Confucianism for the Contemporary World*, Alitto, Guy: *Contemporary Confucianism in Thought and Action*, Cambridge University Press, (pp. 1–12.).
- Antero-Jacquemin Juliana et al. 2015: *L'activité physique une activité bénéfique*, Vergès, Samuel (éd.), 2015: *Activité physique: Supplice ou délice?* Le muscadier, Paris, (pp. 13–46.).
- Aristotel, 1998: *Organon II*. Analitica Secundă. Topica. Respingerile sofistice, (trad. Florian, Mircea), Editura Iri, București.
- Arisztotelész, 1975: *Eudemoszi Etika*. Nagy Etika, (ford. Steiger Kornél), Gondolat Könyvkiadó, Budapest.
- Arisztotelész, 1987: *Nikomakhoszi Etika*, (ford. Szabó Miklós), Európa Könyvkiadó, Budapest.
- Arshin, Adib-Moghaddam, 2011: *A Metahistory of the Clash of Civilisations*. Us and Them Beyond Orientalism, Hurst & Co., London.
- Baker, Scott, 2000: *Chi-kung Development and Practical Application in Wing Chun Kung Fu*, [kiadó nélkül], <https://www.wingchungkungfu.com>, 6 aprilie 2016.
- Balkin, Jack M., 2002: *The Laws of Change*. I Ching and the Philosophy of Life, Schocken Books, New York.

- Balyi István; Way, Richard; Higgs Colin, 2013: *Long-Term Athlete Development*. Advanced Training and Performance, Human Kinetics, Champaign.
- Barry, Allen, 2015: *Striking Beauty*. A philosophical Look at the Asian Martial Arts, Columbia University Press, New York.
- Becker, Cécile, 2013: *Le bouddhisme*, Eyrolles, Paris.
- Bergson, Henri, 2003: *La pensée et le mouvant*. Essais et conférences (Articles et conférences datant de 1903 à 1923), Une édition électronique réalisée du livre *La pensée et le mouvant*. Paris: Les Presses universitaires de France, 1969, 79e édition, 294 pages. Collection: Bibliothèque de philosophie contemporaine, Québec, (pp. 18–55.).
- Bernstein, Richard J., 1986: From Hermeneutics to Praxis In Wachterhauser, Brice, R.: *Hermeneutics and Modern Philosophy*, State University of New York Press, (pp. 87–110).
- Berwick, Stephan, 2003: Comments on Selections from Chen Xin`s Illustrated Explanations of Chen Taijiquan With Commentary from Chen Xiaowang, *Journal Of Martial Arts*, Volume 12, Nr.4, USA.
- Bielenstein, Hans, 2005: *Diplomacy and Trade in the Chinese World 589-1276*, Brill, Leiden.
- Boeckh, Philip August, 2006: Philological Hermeneutics, Mueller-Vollmer, Kurt (ed.): *The Hermeneutics Reader*. Texts of the German Tradition from the Enlightenment to the Present, Continuum, New York, (pp. 132–147.).
- Bohannon, Paul; Glazer, Mark (ford. Ádám Péter, Berényi Gábor), 1997: *Mérföldkövek a kulturális antropológiában*, Panem Kft, Budapest.
- Bókay Antal, 2001: *Irodalomtudomány a modern és posztmodern korban*, Osiris Kiadó, Budapest.
- Bollnow, Otto Friedrich, 1958: *Die Lebensphilosophie*, Springer-Verlag, Berlin, Göttingen, Heidelberg.
- Bonifonte, Philip, 2004: *T'ai Chi for Seniors*. How to Gain Flexibility, Strength and Inner Peace, New Page Books, New Jersey.
- Bourre, Jean-Paul, 2004: *Méditations du Tao*, Presses du Châtelet.
- Bowman, Paul, 2010: *Theorizing Bruce Lee*. Film-Fantasy-Fighting-Philosophy, Rodopi B.V., Amsterdam.
- Brockey, Liam Matthew, 2007: *Journey to the East*. The Jesuit Mission to the China, 1579-1724, Belknap Press of Harvard University Press, London.
- Bulhof, Iise Nina, 1980: *Wilhelm Dilthey*. A hermeneutic Approach to the Study of History and Culture, Martinus Nijhoff Publishers, Hága.
- Bultmann, Rudolf, 1976: *Das Problem der Hermeneutik*, Gadamer, Hans-Georg; Boehm,

- Gottfried: Seminar. *Philosophische Hermeneutik*, Suhrkamp Verlag Frankfurt am Main, (pp. 239–266.).
- Bush, Christopher, 2010: *Ideographic Modernism. China, Writing, Media*, Oxford University Press, Oxford, New York.
- Buswell, Robert E. (ed.), 2004: *Encyclopedia of Buddhism*, Macmillan Reference, New York.
- Caillat, Michel, 2008: *Le sport*, Le Cavalier Bleu Éditions.
- Campany, Robert Ford, 2002: *To Live as Long as Heaven and Earth. A Translation and Study of Ge Hong's Traditions of Divine Transcendents*, University of California Press, Berkeley.
- Chancel, Claude; Liu Le Grix, Libin, 2013: *Le Grand Livre de la Chine*, Eyrolles, Paris.
- Chang, Wonsuk, 2010: *Confucian Person in the Making*, Chang, Wonsuk; Kalmanson, Leah: *Confucianism in Context. Classic Philosophy and Contemporary Issues, East Asia and Beyond*, State University of New York Press (pp. 87–102.).
- Chen, Xin, 2007: *The illustrated Canon of Chen family Taijiquan*, INBI Matrix Pty, Maroubra, Australia.
- Chen, Kuei-Min et al., 2008: The effects of a Simplified Tai-Chi Exercise Program (STEP) on the physical health of older adults living in long-term care facilities. A single group design with multiple time points, *International Journal of Nursing Studies* (45/2008, pp. 501–507.), Elsevier.
- Cheng, Man-jan, 1981: *Lao Tzu: "My words are very easy to understand."*. Lectures on the Tao Teh Ching, North Atlantic Books, California.
- Chia, Mantak; Li, Juan, 2005: *The Inner Structure of Tai Chi*. Mastering the classic Form of Tai Chi Chi Kung, Destiny Books, Rochester, Vermont.
- Chung-Yuan, Chang, 2011: *Creativity and Taoism. A Study of Chinese Philosophy, Art and Poetry*, Singing Dragon, London.
- Clarke, J.J., 2002: *The Tao of the West*. Western transformation of Taoist thought, Routledge, New York.
- Cleary, Thomas, 1986: *Introduction*, I-ming, Liu *The Taoist I Ching*, (transl. Cleary, Thomas), Shambala, Boston, (pp. 2–35.).
- Coleman, James William, 2001: *The New Buddhism. The Western Transformation of an Ancient Tradition*, Oxford University Press.
- Dallmayr, Fred, 2006: Modalities of intercultural dialogue, Wauchope, Samantha: *Cultural Diversity and Transversal Values: East–West Dialogue on Spiritual and Secular Dynamics*, International Research Center for Japanese Studies, Unesco, (76–83), http://www.rel-med.net/pdf/cultural_Diversity_transversal_values_unesco_ENG.pdf, juniús 20, 2020.

- Darryl, Moy, 2015: Ever Changing, *Qi Magazin*, Kingston upon Thames, Nr. 92., 2015 (pp. 36–42.),
https://www.qimagazine.com/fileadmin/free_downloads/Qi_Mag_Back_Issues/qi92-web.pdf, 20 iunie 2020.
- Delza, Sophia, 1985: *T'ai-Chi Ch'üan*. Wu Style. Body and Mind in Harmony Integration of Meaning and Method, State University of New York Press.
- Deng, Ming-Dao, 1990: *Scholar Warrior*. An Introduction to the Tao in Everyday Life, Harper San Francisco.
- Diepersloot, Jan, 2001: *Warriors of Stillness*. Meditative Traditions in Chinese Martial Arts, Center for Healing and the Arts, Walnut Creek.
- Dilthey, Wilhelm, 1962: *Gesammelte Schriften*. Weltanschauungslehre Abhandlungen zur Philosophie der Philosophie, VIII. B. G. Teubner Verlagsgesellschaft, Stuttgart.
- Dilthey, Wilhelm, 1976: Entwürfe zur Kritik der historischen Vernunft. In Gadamer, Hans-Georg; Boehm, Gottfried: *Seminar. Philosophische Hermeneutik*, Suhrkamp Verlag Frankfurt am Main (pp. 189–220.).
- Dobs, Homer H. (PhD), 1927: *Hsüntze*. The Moulder of Ancient Confucianism, Probstain's Oriental Series, Vol. XV., Arthur Probstain, London,
http://ignca.gov.in/Asi_data/14669.pdf, 20 iunie 2020.
- Dodson, George Rowland (PhD), 1913: *Bergson and the Modern Spirit*. An Essay in Constructive Thought, American Unitarian Association, Boston.
- Dr. Gulyás Péter, 1983: *Karate az alapoktól a fekete övig*, Budapest.
- Duret, Pascal, 2004: *Sociologie du sport*, Éditions Payot & Rivages, Paris.
- Duyvendak, J.J.L, 1987: *Tao tö king*. Le livre de la voie et de la vertu, Librairie d'Amérique et d'Orient Adrien Maisonneuve, Paris, – Livre numérique, dans le cadre de la collection: "Les classiques des sciences sociales", <http://classiques.uqac.ca/> Une collection développée en collaboration avec la Bibliothèque Paul-Émile-Boulet de l'Université du Québec à Chicoutimi Site web : <http://bibliotheque.uqac.ca/>.
- Eberhard, Wolfram, 2006: *A Dictionary of Chinese Symbols*. Hidden Symbols in Chinese Life and Thought, (transl. G. L. Campbell), Taylor & Francis e-Library.
- Engelhard, Jean-Marc, 2007: *Les métiers du sport*, L'Étudiant.
- Eskildsen, Stephen, 2015: *Daoism, Meditation and Wonders of Serenity*. From the Latter Han Dynasty (25–220) to the Tang Dynasty (618–907), State University of New York Press.
- Eyriès, Alexandre, 2018: *Culture, cultures*. Le lien social au révélateur, Éditions Management Société.

- Feezell, Randolph M., 2013: *Sport, philosophy, and good lives*, University of Nebraska Press.
- Fengbin, Yang (éd.), 2000: *Entretiens*. Bibliothèques des classiques chinois, Chine.
- Fink, Eugen, 2006: *Play as Symbol of the World and other Writings*, Indiana University Press, Bloomington.
- Forbes, Clarence, 1984: L'éducation physique Athènes au cinquième siècle avant Jésus-Christ, Massicotte, Jean-Paul; Lessard, Claude: *Histoire du sport de l'Antiquité au XIXe siècle*, Presses de l'Université du Québec (pp. 41–50.).
- Fowers, Blaine J. 2016: Aristotle on Eudaimonia. On the Virtue of Returning to the Source, Vittersø, Joar: *Handbook of Eudaimonic Well-Being*, Springer, Switzerland (pp. 67–84.).
- Frantzis, Bruce, 2006: *Tai Chi*. Health for Life, Blue Snake Books, Berkeley, California.
- Frantzis, Bruce, 2012: *The Insider's Guide to Tai Chi*. What You Need to Know to Learn and Practice Tai Chi, Energy Arts, Inc.
- Froese, Katrin, 2006: *Nietzsche, Heidegger and Daoist Thought*. Crossing Paths In-Between, State University of New York Press.
- Frye, Northrop, 1998: *A kritika anatómiája*. Négy Esszé, Helikon Kiadó.
- Fry, Jeff 2014: Sport, Torres, Cesar R.: *The Bloomsbury Companion to the Philosophy of Sport*, Bloomsbury Publishing Plc, London (pp. 371–372.).
- Fu, Husiheng (ed.), 1999: *Laozi*. Library of Chinese classics, Hunan People's Publishing House, China.
- Fu, Huisheng, 2009: Introduction, Philastre, Paul-Louis-Félix: *Yi King*. Bibliothèque des classiques chinois, Yuelu Press (9–109).
- Fung, Yulan, 1947: *The spirit of Chinese Philosophy*, Trench Trubner, London.
- Fung, Yulan, 2003: *A kínai filozófia rövid története*, Osiris, Budapest.
- Gadamer, Hans-Georg, 1991: *Griechische Philosophie*. Plato im Dialog, J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), Tübingen.
- Gadamer, Hans-Georg, 2003: *Igazság és módszer*. Egy filozófiai hermeneutika vázlata, (ford. Bonyhai Gábor), Osiris Kiadó, Budapest.
- Galtung, Johann, 2002: Western Deep Culture and Historiography, Rüsen, Jörn: *Western Historical Thinking*. An Intercultural Debate, Berghahn Books, New York, Oxford, (pp. 85–100.).
- Goetghebuer, Gilles; Beaufays, Olivier; Muratore, Anna, 2003: *L'Aikido*, Editions Luc Pire, Bruxelles.
- Gouédard, Philippe, 2014: *Le Qi Gong*. Un programme modulable pour retrouver jour après jour énergie physique et harmonie spirituelle, Eyrolles.

- Guasch, Gérard, 2010: *Vivre l'énergie du tao*. Tradition et pratiques, Presses du Châtelet, Paris.
- Hadot, Pierre, 1995: *Qu' est -ce que la philosophie antique?* Éditions Gallimard.
- Hadot, Pierre – Davidson, Arnold, 1999: *Philosophy as a Way of Life*. Spiritual Exercises from Socrates to Foucault, Blackwell Publishers, Massachusetts.
- Halévy, Marc, 2009: *Le taoïsme*, Eyrolles, Paris.
- Hall, David L.; Ames, Roger T., 1987: *Thinking Through Confucius*, State University of New York Press.
- Halliwell, Stephen, 2009: *Aristotle's Poetics*. Duckworth, London.
- Hamar Imre, 2004: *A kínai buddhizmus története*, ELTE Kelet-ázsiai Tanszék–Balassi kiadó.
- Hansen, Chad, 1992: *Daoist Theory of Chinese Thought*. A Philosophical Interpretation, Oxford University Press.
- Hansen, Chad, 2006: Etica chineză clasică, Singer, Peter: *Tratat de etică*, Polirom, Iași, (pp. 96–111.).
- Hansen, Valerie, 2012: *The Silk Road*. A New History, Oxford University Press.
- Harman, Graham, 2014: Objects and Orientalism, Xie, Ming: *The Agon of Interpretation*. Towards a critical intercultural hermeneutics, University of Toronto Press, Toronto (pp. 123–139.).
- Harvey, Peter, 2013: *An Introduction to Buddhism*. Teachings, History and Practice, Cambridge University Press.
- Havasi András, 1994: *Gyakorlati Tai Chi Chuan és Chi Kung*, Lunar Impex Kiadó, Debrecen.
- Havasi András, 1996: *A nagy Tai Chi Chuan könyv*, Lunar Impex Kiadó, Debrecen.
- Heine, Steve; Wright, Dale S. 2006.: *Zen Classics*. Formative Texts in History of Zen Buddhism, Oxford University Press,.
- Héjjas István, 2007: *A keleti vallások filozófiája és vilásképe*, Anno Kiadó, Budapest.
- Himmich Bensalem, 2010: Revisiter le Dialogue Interculturel au miroir d'une Culture de la Paix, *Diogène*, Presses Universitaires de France, Nr.4, (pp. 3–11.), <https://www.cairn.info/revue-diogene-2010-4-page-3.htm#>, 20 iunie 2020.
- Hine, John, 1992: *Yang Tai Chi Chuan*, A & C Black, London.
- Horwood, Graham, 2002: *Tai Chi Chuan*. The Code of Life, Dragon Door Publications, St.Paul, USA.
- Huang, Kerson–Huang, Rosemary, 1987: *I Ching*. Workman Publishing, New York.
- Huntington, Samuel P., 1996: *The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order*, Simon&Schuster, New York.
- Hui Lin, Chong, 2015: Henry Bauchau et la philosophie de Lao Tseu, *Études*, 2015/11, (pp.

- 79–88.), <https://www.cairn.info/revue-etudes-2015-11-page-79.htm>, 20 iunie 2020.
- Hutton, Eric (transl.), 2014: *Xunzi*. The Complete Text, Princeton University Press.
- Hyams, Joe, 1979: *The Zen in the Martial Arts*, P. Tarcher/Putnam Book Published, New York.
- Iggers, Georg G., 2002: Western Historiography in Contrast with China, Rüsen, Jörn: *Western Historical Thinking. An Intercultural Debate*, Berghahn Books, New York, Oxford, (pp. 101–110.).
- Ilundáin-Agurruza, Jesús; Hata Takayuki, 2015: *Eastern Philosophy*, Mcnamee, Mike; Morgan, Willima J.: *Routledge Handbook of Philosophy of the Sport*, Routledge, New York, (pp. 98–114.).
- I-ming, Liu, 1986: *The Taoist I Ching*, (transl. Cleary, Thomas), Shambala, Boston.
- Inzirillo, Christoph; Bournois, Frank, 2010: *L'intelligence sportive au service du manager*, Editions d'Organisation.
- Inada, Kenneth K., 1997: Northropian Categories of Experience Revisited, Cheng, Hsueh-li: *New Essays in Chinese Philosophy*, Peter Lang Publishing, New York, (pp. 153–174.).
- Iser, Wolfgang, 2004: *Az értelmzés világa*, Gondolat Kiadó – ELTE Összehasonlító Irodalomtudományi Tanszék Budapest.
- Jankélévitch, Vladimir, 1959: *Henri Bergson*. Presses Universitaires de France, Paris.
- Jarvie, Grant, 2006: *Sport Culture and Society*. An Introduction, Routledge, USA, Canada.
- Jarvie, Grant; Hwang, Dong-Jhy; Brennan, Mel, 2008: *Sport, Revolution and the Beijing Olympics*, Berg, Oxford.
- Jarvie, Grant; Maguire, Joseph, 2002: *Sport and Leisure in Social Thought*, Taylor & Francis e-Library.
- Javary, Cyrille J.- D., 2009: *Les rouages de Yi Jing*. Eléments pour une lecture raisonnable du Classique des Changements, Éditions Phillippe Picquier, Mas De Vert.
- Javary, Cyrille J.-D., 2016: *Sagesse de Confucius*. Valeurs, propositions et aphorismes pour grandir, Groupe Eyrolles, Paris.
- Jean Côté; David J. Hancock; Bruce Abernethy, 2014: Nurturing talent in youth sport, Papaioannou, Athanasios G.; Hackfort, Dieter: *Routledge Companion to Sport and Exercise Psychology*. Global perspectives and fundamental concepts, Routledge, New York, (pp. 22–33.).
- Jin, Ce; He, Zhanggui; Jin, Zhenghua, 1996: *Practical Chinese Qigong for Home Health Care*, Foreign Language Press, Beijing.
- Johnson, Jerry Alan, 2002: *Chinese Medical Qigong Therapy*. Energetic Alchemy, Dao Yin

- Therapy and Qi Deviation, The International Institute of Medical Qigong, USA.
- Johnson, Jerry Alan, 2005: *Chinese Medical Qigong Therapy*. Energetic Anatomy and Physiology, The International Institute of Medical Qigong, USA.
- Jullien, François, 1996: *Un usage philosophique de la Chine*. Entretien avec François Jullien, Le Débat, Gallimard, 1996/4, (pp. 164–178.), <https://www.cairn.info/revue-le-debat-1996-4-page-164.htm>, 20 iunie 2020.
- Kaiser, Stefan, 2011: Language and script in Japan and other East Asian countries. Between insularity and technology Maurais, Jacques; Morris, Michael A.: *Languages in a Globalizing World*, Québec. (pp.188–202.).
- Kimmerle, Heinz, 2002: *Interkulturelle Philosophie zur Einführung*, Junius Verlag, Hamburg.
- Kirkland, Russel, 2004: *Taoism*. The enduring tradition, Routledge, New York.
- Kirkland, Russel, 2008: *Dao*, In: Pregadio, Fabrizio: *The Encyclopedia of Taoism*, Vol. I., Routledge, New York, (pp. 304–309).
- Koestler-Grack, Rachel A., 2007: *Bruce Lee*, Chelsea House, New York.
- Kraut, Richard, 1999: Aristotle on the Human Good. An Overview, Sherman, Nancy (ed.): *Aristotle's Ethics*. Critical Essays, Rowman&Littlefield Publishers, New York, (pp. 79–104.).
- Ladmiral, Jean-René; Lipiansky, Edmond Marc, 2015: *La communication interculturelle*, Les Belles Lettres, Paris.
- LaFargue, Michael, 1992: *The Tao of the Tao Te King*. A Translation and Commentary, State University of New York Press.
- Lavis, Alexis, 2008: *Préceptes de vie de Confucius*, Presses du Châtelet, Montréal.
- Lee, Bruce, 1975: *The Tao of Jeet Kun Do*, Ohara Publications, USA.
- Lee, Tinn Chan, 1982: *The Wu Style of Tai Chi Chuan*, Unique Publication, Vanowen, USA.
- Liang, Shou-Yu; Yang, Jwing-Ming, 2002: *Xingyiquan*. Theory, Application, Fighting Tactics and Spirit, YMAA Publication Center, Boston.
- Liao, Waysun, 1990: *T'ai Chi Classics*. Shambala, Boston.
- Liao, Waysun, 2007: *The Essence of T'ai Chi*. Shambala, Boston.
- Libbrecht, Ulrich, 2009: Comparative Philosophy: A Methodological Approach, In: Note, Nicole et. al.: *Worldviews and Cultures*. Philosophical Reflections from an Intercultural Perspective, Springer, Brussel, (pp. 31–68.).
- Lind, Werner (szerk.), 2004: Nagy harcművészeti lexikon. Kína, Japán, Okinava, Korea, Vietnám, Thaiföld, Burma, Indonézia, India, Mongólia, Fülöp-szigetek, Tajvan stb., (ford. Agócs Orsolya et al.), Libruna Kft, Budapest.

- Liu, Xiaogan, 2105(a): Introduction: Difficulties and Orientations in the Study of Chinese Philosophy, Liu, Xiaogan(szerk.): *Dao Companion to Daoist Philosophy*, Springer Science+Business Media Dordrecht, (pp. 1–24.).
- Liu, Xiaogan; He Xiaoxin; Wong Yama, 2105(b): Daoism from Philosophy to Religion, Liu, Xiaogan(szerk.): *Dao Companion to Daoist Philosophy*, Springer Science+Business Media Dordrecht, (pp. 471–488.).
- Liu, Xin et al., 2015(c): A systematic review and meta-analysis of the effects of Qigong and Tai Chi for depressive symptoms, *Complementary Therapies in Medicine*, Elsevier, (pp. 516–534.),
https://www.researchgate.net/publication/277726400_A_Systematic_Review_and_Meta-analysis_of_the_Effects_of_Qigong_and_Tai_Chi_for_Depressive_Symptoms, 20 iunie 2020.
- Lorge, Peter, 2012: *Chinese Martial Arts*. From Antiquity to the Twenty-first Century, Cambridge University Press.
- Ludwig, Quentin.: 2012: *Le grand livre du bouddhisme*, Eyrolles, Paris.
- Lunt, David; Dyreson, Mark 2014: A History of Philosophic Ideas about sport, Torres, Cesar R.: *The Bloomsbury Companion to the Philosophy of Sport*, Bloomsbury Publishing Plc, London, (pp. 17–40.).
- Luyé-Tanet, Laurence, 2014: *La méditation*. Un art de vivre au quotidien, pour lâcher prise et retrouver le bien-être dans sa vie, Eyrolles.
- MacIntyre, Alasdair, 1998: *A Short History of Ethics*. A History of Moral Philosophy from the Homeric Age to the Twentieth Century, Routledge, London.
- Mantak, Chia; Jan, Andrew, 2013: *Tai Chi Wu Style*. Advanced Techniques for Internalizing Chi Energy, Destiny Books, Rochester.
- Mantzavinos, C., 2005: *Naturalistic Hermeneutics*, Cambridge University Press, New York.
- Margitay Tihamér, 2003: A kritikai racionalizmustól a hermeneutikai kritikáig, Margitay Tihamér; Schwendtner Tibor (szerk.): *Tudomány megértő módban*. Hermeneutika és tudományfilozófia, L'Harmattan Kiadó.
- Martin, Judith N–Nakayama, Thomas, K.: *Experiencing Intercultural Communication*, McGraw Hill, New York, 2014.
- McDaniel, Edwin R; Samovar, Larry A., 2015: Approaches to Intercultural Communication, Samovar, Larry A.; Porter, Richard E; McDaniel, Edwin R.; Roy, Carolyn Sexton: *Intercultural Communication. A Reader*, Cengage Learning, Boston, (pp. 4–18.).
- McFee, Graham, 1992: *Understanding dance*, Routledge, London.

- Montaigne, Erle, 2009: *Power Taiji*, Web Version. (http://www.taijiworld.com/Free-Books_c_78.html, 22 martie 2016.).
- Miike, Yoshitaka, 2015: Harmony without uniformity. An Asiancentric worldview and Its Communicative Implications, Samovar, Larry A.– Porter, Richard E.– McDaniel, Edwin R.– Roy, Carolyn Sexton: *Intercultural Communication. A Reader*, Cengage Learning, Boston, (pp. 27–41.).
- Mou, Bo, 2009: *History of Chinese Philosophy*, Routledge, New York.
- Muižniece, Līva, 2012: *Parts and the Whole in Aristotle`s Conception of Substance*. Doctoral Thesis, Riga, <https://pdfs.semanticscholar.org/4351/6a0cc5356225b6912d78dc74fdcc570331f1.pdf>, 21 iunie 2020.
- Mungello, D.E, 2009: *The Great Encounter of China and the West, 1500-1800*, Rowman & Littlefield Publishers, Lanham.
- Nakamura, Hajime, 1964: *Ways of Thinking of Eastern Peoples*. India–China–Tibet–Japan, East-West Center Press, Hawaii.
- Needham, Joseph, 1954: *Science and Civilization in China*. Introductory Orientations (Vol.I.), Cambridge University Press.
- Needham, Joseph, 1969: *Within the Four Seas*. Dialogue between East and West, George Allen & Unwin Ltd., London.
- Needham, Joseph, Harbsmeier, Christoph, 1998: *Science and Civilization in China*. Language and Logic (Vol.VII.), Cambridge University Press.
- Northrop, F.S.C, 1948: *The Logic of the Sciences and the Humanities*, MacMillan Company, New York.
- Olson, Alan M., 1979: *Transcendence and Hermeneutics*. An interpretation of the Philosophy of Karl Jaspers, Martinus Nijhoff Publishers, The Hague.
- Olson, Stuart Alve, 2005: *T'ai Chi Qi & Jin*. Ultimate Guide for Developing Internal & Intrinsic Energies, Valley Spirit Arts Phoenix, Arizona.
- Olson, Stuart Alve, (transl.), 2014: *Tai Ji Quan Treatise*. Attributed to the Song Dynasty Daoist Priest Zhang Sanfeng, Valley Spirit Arts, Phoenix, Arizona.
- Palencia-Roth Michael, 2014: Nepantla, Rencontres interculturelles et littérature_: Amérique latine, Inde et Japon, *Diogène* Presses Universitaires de France, Nr. 2. (pp. 246–247., pp. 23–45.), <https://www.cairn.info/revue-diogene-2014-2-page-23.htm#>, 20 iunie 2020.
- Pang Jeng Lo, Benjamin et al. (eds.), 1979: *The Essence of T'ai Chi Chuan*. The Literary Tradition, North Atlantic Books, Richmond, California.

- Panter, John, 2004; Moy, Linshin: *The Art of Taoist Tai Chi*. Cultivating Mind and Body, Taoist Tai Chi Society Of Canada.
- Parry, Robert, 1997: *The Tai Chi Manual*. A step-by-step guide to the short Yang form, Piatkus Edition.
- Pavie, Xavier, 2010: *La méditation philosophique*. Une initiation aux exercices spirituels, Eyrolles.
- Pélabay, Janie, 2007: Jürgen Habermas et Charles Taylor: jugement interculturel et critique de la tradition, In: *Tracés. Revue de Sciences humaines*, ENS Éditions, Nr. 12., (pp. 121–135.), https://www.researchgate.net/publication/30438956_Jurgen_Habermas_et_Charles_Taylor_jugement_interculturel_et_critique_de_la_tradition, 20 iunie 2020.
- Péter János, 2017: Távol-keleti mozgáskultúrák a nyugati világban. Rövid rátekintés a Taichi példájára, Veress Károly (szerk.): *Erdélyi Múzeum*, 4. Füzet, (pp. 169–174.).
- Pfeiffer, Ludwig K., 2005: *A mediális és az imaginárius*. Egy kultúranropológiai médiaelmélet dimenziói, Magyar Műhely Kiadó – Ráció Kiadó.
- Philastre, P. L. F, 1885: *Le Yi King*. Livre des changements de la dynastie de Tscheu, Ernest Leroux Éditeur, Paris.
- Philoponus (transl. Riin Sirkel et al.), 2016: *On Aristotle*. Categories 1–5. Philoponus (transl. Daniel King): *A Treatise Concerning the Whole and the Parts*, Bloomsbury Academic, London, New York.
- Pohl, Karl-Heinz, 2009: Identity and Hybridity. Chinese Culture and Aesthetics in the Age of Globalization, Braembussche, Antoon Van den–Kimmerle, Heinz;Note, Nicole: *Intercultural Aesthetics. A Worldview Perspective*, Springer Science + Business Media B.V, (pp. 87–104.).
- Pong, David, 2013: To War or no to War: Decision for War in Late Imperial China, 1870S-1900 , Lorge, Peter A.: *Debating War in Chinese History*, Brill, Leiden, Boston, (pp. 191–236.).
- Popkewitz, Thomas S.; Kurshid, Ayesha; Zhao, Weili, 2014: *Comparative Studies and the Reasons of Reason*. Historicizing Differences and “Seeing” Reforms in Multiple Modernities, Leoncio, Vega: *Empires, Post-Coloniality and Interculturality. New Challenges for Comparative Education*, Sense Publishers, Rotterdam, (pp. 21–44.).
- Popper Péter, 2012: Vallásalapítók, Saxum Kiadó, Kaposvár.
- Quigley, Carroll, 1979: *The Evolution of Civilizations*, Liberty Fund.
- Râmbu, Nicolae, 2001: *Studiu introductiv*, Schleiermacher, F. D. E., 2001: *Hermeneutica*, (trad. Nicolae Râmbu), Polirom, Iași.(pp. 7–21.)

- Rainey, Lee Dian, 2010: *Confucius & Confucianism. The Essentials*, Wiley-Blackwell, Chichester.
- Raurich, Olivier, 2014: *La Voie du bouddhisme au fil des jours*, Albin Michel, Paris.
- Reid, Daniel, 2011: *A Complete Guide to Chi-Gung. Harnessing the Power of the Universe*, Shambala, Boston.
- Ribeirao, Preto, 2014: Basic Trainig Methods. A Seminar Lecture by Grandmaster Yang Jun, *Journal of the International Yang Family Tai Chi Chuan Association*, Nr. 34 , (pp.42–49.), <https://www.qigonginstitute.org/docs/2ndIntlTCSymposiumJournal.pdf>, 19 mai 2020.
- Roberts, Glyn C.; Pappaioannou, Athanasios G., 2014: Achievement motivation in sport settings, Pappaioannou, Athanasios G.; Hackfort, Dieter: *Routledge Companion to Sport and Exercise Psychology. Global perspectives and fundamental concepts*, Routledge, New York, (pp. 49–66.).
- Robinson, Douglas, 2016: *The Deep Ecology of Rethoric in Mencius and Aristotle. A Somatic Guide*, State University of New York Press.
- Ross, David Dorian, 2016: Mastering Tai Chi. Course Guidebook, *The Teaching Company*, USA.
- Russell, Bertrand, 1945: *The History of Western Philosophy*, American Book-Sratford Press Inc., New York.
- Sahn, Seung, 2008: *A zen iránytűje*, (ford. Fórizs László), Cartaphilus.
- Said, Edward W., 1979: *Orientalism*, Vintage Book Edition, New York.
- Saint-Jacques, Bernard, 2015: Intercultural Communication in a Globalized World. Samovar, Larry A; Porter, Richard E.; McDaniel, Edwin R.; Roy, Carolyn Sexton: *Intercultural Communication. A Reader*, Cengage Learning, Boston, (pp. 45–55.).
- Sánchez García, Raúl, 2014: Taming the Habitus: The Gym and the Dojo as ‘Civilizing Workshops, Sánchez García, Raúl; Spencer, Dale C.: *Fighting Scholars. Habitus and Ethnographies of Martial Arts and Combat Sports*, Anthem Press, London, New York, (pp. 155–170.).
- Schilling, Werner, 1982: On the Possibility of a Future Philosophical Dialogue between China and the West Adelman, I.; Frederick, J.: *Contemporary Chinese Philosophy*, Martinus Nijhoff Publishers, Hague, (pp. 183–219.).
- Schleiermacher, F. D. E., 2001: *Hermeneutica*, (trad. Nicolae Râmbu), Polirom, Iași.
- Schmidt, Lawrence K., 2010: *Understanding Hermeneutics*, Acumen, Durham.
- Schwarz, Georgia, 2006: *Feng Shui. Gesund Wohnen mit der chinesischen Harmonielehre*, Neuer Pawlak, Köln.

- Shum, Leung, 1985: *Tai Chi Chuan Gah Gee. Wu Style*, (translated by Peter Armstrong), Kai Tak Printing Press, New York.
- Shuren, Wei, 2000: *Explanations of Nei Gong (Internal Skill) Principles*. Excerpts from the book "The True Teachings of Yang Jianhou's Secret Yang Style Taijiquan", (translated from Chinese by Jarek Szymanski) <http://www.chinafrominside.com/ma/taiji/weishuren1.html>, 24 februarie 2020.
- Selover, Thomas W., 2005: *Hsieh Liang-tso and the Analects of Confucius. Humane Learning as a Religious Quest*, Oxford University Press.
- Shima, Miki, 2005: *The Medical I Ching. Oracle of the Healer within*, Blue Poppy Press, Boulder, USA.
- Siaw–Voon Sim, Davidine; Gaffney, David, 2018: *Chen Taijiquan. Masters and Methods*, D&D Publications.
- Smid, Robert W., 2009: *Methodologies of comparative philosophy. The Pragmatist and Process Traditions*, State University of New York Press.
- Steven, John, 1984: *Aikido. The Way of Harmony*, Shambala, Boulder&London.
- Stoiciu, Gina, 2011: La communication interculturelle comme champs d'études: histoire, carte et territoire. Agbobli, Chirstian; Hsab, Gaby (szerk.): *Communication internationale et communication interculturelle. Regardes épistémologiques et espaces de pratiques*, Presses de l'Université du Québec, (pp. 45–68.).
- Störig, Hans Joachim, 1997: *A filozófia világtörténete*, Helikon kiadó, Budapest.
- Suino, Nicklaus, 2007: *Mind and Body. Training Secrets of the Japanese Martial arts*, Weatherhill, Boston&London.
- Takahashi, Masao et al., 2005: *Mastering Judo*, Human Kinetics, USA.
- Taoist Tai Chi Society of Canada, 2004: *The Art of Taoist Tachi. Cultivating Mind and Body*, Taoist Tai Chi Society of Canada.
- Tcherne, Oleg; Kong, Jie, 2007: *Philosophy of Taiji*, Alquimia, St. Petersburg.
- Toula-Breysse, Jean-Luc, 2015: *Bouddha, bouddhisme*, Editions Philippe Picquier, Mas Vert.
- Townsend, Andrew, 2016: *Cultivating the Civil and Mastering the Martial. The Yin and Yang of Taijiquan*.
- Townsend, Andrew, 2017: *The Art of Taijiquan. An Examination of five Family Styles*.
- Tsuei, Wei, 1989: *Roots of Chinese Culture and Medicine*, Chinese Culture Books Co. Oakland, California, U.S.A.
- Twitchett, Denis Fairbank, John K., 2008: *The Cambridge History of China. The Ch'in and Han Empires, 221 B.C.-A.D. 220*, Cambridge University Press.

- Vadas Mihály, 1998: *Tajiquan*, Spirit–Lunar Impex Kiadó, Szekszárd.
- Veress Károly, 2008: A kultúra mint „inter”kultúra In: Veress Károly: *Az interkulturalitás – interdiszciplináris megközelítésben*. Alkalmazott filozófiai kutatások, Egyetemi Műhely Kiadó, Bolyai Társaság, Kolozsvár, (pp. 65–129).
- Veress Károly, 1999: A nemzedékváltás szerepe a kultúrában, *Pro Philosophia – Polis*, Kolozsvár.
- Veress Károly, 2007: *Bevezetés a hermeneutikába*, Egyetemi Műhely Kiadó, Kolozsvár,
- Wachterhauser, Brice, R. 1986: Must We be What We Say? Gadamer on Truth in the Human Sciences In Wachterhauser, Brice, R.: *Hermeneutics and Modern Philosophy*, State University of New York Press, (pp. 219–242.).
- Waldenfels, Bernhard, 2014: Comparing the Incomparable: Crossing Intercultural Borders, Xie, Ming: *The Agon of Interpretation*. Towards a critical intercultural hermeneutics, University of Toronto Press, Toronto, (pp. 83–98.).
- Wall, Robert B., 2005: Tai Chi and Mindfulness-Based Stress Reduction in a Boston Public Middle School, *Journal of Pediatric Health Care* 2005/ 7-8, (pp.230–237.), <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/16010262/> , 20 iunie 2020.
- Wang, Robin R., 2004: *Chinese Philosophy in an Era of Globalization*, State University of New York Press.
- Wayne, Peter M.; Fuerst, Mark L., 2013: *The Harvard Medical School Guide to Taichi*. 12 Weeks to a Healthy Body, Strong Heart & Sharp Mind, Shambala, Boston.
- Weng, Chi-Hsiu Daniel, 2001: *Fundamentals of Shuai Chiao*. The Ancient Chinese Fighting Art, Chinese Culture University, Taipei.
- Weöres Sándor (ford.), 1958: *Lao-ce*. Az út és az erény könyve. Európa könyvkiadó, Budapest.
- Wilhelm, Hellmut; Wilhelm Richard, 1995: *Understanding the I Ching*. The Wilhelm Lectures on the Book of Change, Princeton University Press.
- Wilhelm, Richard, 1979: *Lectures on the I Ching: Constancy and Change*, Princeton University Press.
- Wilhelm, Richard, 1999: *Lao Tse*. Tao Te King, Lübe.
- Wong, Eva, 2013: *Lieh-Tzu*. A Taoist Guide to Practical Living, Boston, Shambala.
- Wu, Wen Qing; Liang, ShouYu, 2000: *Xiaoyaoshuai*. Wuji System Free Fighting Take Down Rouine, The way of the Dragon Publishing, Rhode Island.
- Wu, Yin et al., 2013: The effects of Tai Chi exercise on cognitive function in older adults. A meta-analysis, *Journal of Sport and Health Science*, 2013/2, Elsevier, (pp. 193–203.), <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2095254613000720>, 20 iunie 2020.

- Yang, Chengfu, 2005: *The Essence and Application of Taijiquan*, Blue Snake Books, California.
- Yang, Jwing-Ming, 1988: *Chi Kung*. Health&Martial Arts ,YMAA Publication Center.
- Yang, Jwing-Ming, 1990: *Tai Chi Chuan*. The Essence of Tai Chi Chi Kung, YMAA Publication 1990.
- Yang, Jwing-Ming, 1997: *Eight Simple Qigong Exercises for Health*. The Eight Piece of Brocade, YMAA Publication Center.
- Yang, Jwing-Ming, 1998: *Qigong for Health and Martial Arts*. Exercises & Meditation.,YMAA Publication Center, Boston.
- Yang, Jwing-Ming, 2000: *Qigong*. The Secret of Youth, YMAA Publication Center, Boston.
- Yang, Jwing-Ming, 2001: *Tai Chi Secrets of the Yang Style*, YMAA Publication Center, Boston.
- Yang, Jwing-Ming, 2003: *Les Racines de Chi-kung*. Secrets pour acquérir santé, longévité et maîtrise martiale, Budo Éditions – Éditions de l'Éveil, Noisy-sur-École, France.
- Yang, Jwing-Ming, 2010: *Tai Chi Chuan*. Classical Yang Style, YMAA Publication Center, Wolfeboro, USA.
- Yang, Zhenduo 1988(b): *Yang Style Taijiquan*. Hai Feng Publishing, Beijing.
- Yao, Xinzhong, 2000: *An introduction to Confuciansim*. Cambridge University Press.
- Yen, Sheng; Stevenson, Dan, 2001: *Hoofprint of the Ox*. Principles of the Chan Buddhist Path as Taught by a Modern Chinese Master, Oxford University Press.
- Yijie, Tang, 1991: *Confucianism, Buddhism, Daoism, Christianity and Chinese Culture*. The Peking University.
- Yijie, Tang, 2010: Constructing the "Chinese Philosophy" in Sino-European Cultural Exchange, *Procedia Social and Behavioral Sciences* Nr. 2., Elsevier, (pp. 7312–7315.), <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S187704281001219X>, 19 iunie 2020.).
- Yip, Wai-lim, 1993: *Diffusion of Distances: Dialogues between Chinese and Western Poetics*, University of California Press.
- Yong, Zhou, 1999: *Kong Jin Qi Gong Kínai gyógytorna*. Az öngyógyítás művészete, Magyar–Kínai Baráti Társaság, Hagyományos Kínai Orvosi és Harcművészeti szekció, Győr.
- Yongsheng, Bi, 1997: *Chinese Qigong*. Outgoing–qi Therapy, Shandong Science and Technology Press.
- Yu, Jiuyan, 2007: *The Ethics of Confucius and Aristotle*. Mirrors of Virtue, Routledge.
- Zhang, Qiong, 2015: *Making The New World Their Own*. Chinese Encounters with Jesuit Science in the Age of Discovery, Brill, Leiden.

Zhang, Xianglong, 1992: *Heidegger and Taoism*, University of New York.

Zhongwen, Fu, 2006: *Mastering Yang Style Taijiquan*, Blue Snake Books, Berkeley, California.

Zoltai Dénes, 1997: *Az esztétika rövid története*, Helikon Kiadó.

Zufferey, Nicolas, 2008: *Traces of the Silk Road in Han-Dynasty Iconography: Questions and Hypotheses*. Forêt, Philippe; Kaplony, Andreas: *The Journey of Maps and Images on the Silk Road*, Brill, Leiden, (pp. 9–28.).

Surse online

http://www.pinyin.info/readings/texts/ezra_pound_chinese.html, 2 noiembrie 2015.

<https://www.hongkongdisneyland.com/destinations/theme-park/>, 2 noiembrie 2015.

<http://www.taoistataichi.hu/node/6#nemzetkozi>, 6 aprilie 2016.

<http://www.taoistataichi.hu/node/6#azsia>, 6 aprilie 2016.

<http://www.taichifinder.co.uk/classes/england>, 6 aprilie 2016.

<http://www.zwta.org/taichi-3/>, 6 aprilie 2016.

<http://www.wustyle.com/site/index.php/resources/medical-articles>, 6 aprilie 2016.

<http://www.everyday-taichi.com/tai-chi-styles.html>, 26 aprilie 2016.

<https://www.arcanum.hu>, 30 iunie 2019.

Site-urile oficiale ale principalelor instituții de arte marțiale orientale

International Yang Family Tai Chi Chuan Association

<http://www.yangfamilytaichi.com/home.php>, 6 aprilie 2016.

International Tai Chi Chuan Association

<http://www.itcca.com/en/europe>, 6 aprilie 2016.

The National Qigong Association (USA)

<http://nqa.org/>, 6 aprilie 2016.

International Wu Style Tai Chi Chuan Federation

<http://www.wustyle.com/site/>, 6 aprilie 2016.

American Qigong and Taichi Association

<http://www.americantaichi.org/>, 6 aprilie 2016.

The World Taiji Boxing Association

<http://www.taijiworld.com/>, 6 aprilie 2016.

International Sun Tai Chi Association

<http://www.suntaichi.com/news.html>, 6 aprilie 2016.

Golden Flower Tai Chi Health Mastery

<http://goldenflower.org/>, 6 aprilie 2016.

North American Chen's Taichi Association A Chen's Taichi Community

<http://chenstaichi.com/>, 6 aprilie 2016.

Online Journal by American Tai Chi and Qigong Association

<http://www.americantaichi.net/>, 6 aprilie 2016.

Authentic Yang Tai Chi

<http://www.worldyongniantaichi.com/>, 6 aprilie 2016.

Tai-Chi Association

<http://www.tai-chi-association.com/contactus/>, 6 aprilie 2016.

Wu - Tai Ji Quan

<http://www.wu-taichi.org/>, 6 aprilie 2016.

Chen Style Tai Chi

<http://www.chenstyletaichi.com/english/pages/cheng.html>, 6 aprilie 2016.

Chen Xiaowang World Taijiquan Association

<http://www.chenxiaowang.com/index.html>, 6 aprilie 2016.

Magyarországi Taoista Tai Chi Társaság

<http://www.taoistataichi.hu/>, 6 aprilie 2016.

Taoist Tai Chi Society of the USA

<http://www.taoist.org/usa/about-ttcs-usa/>, 6 aprilie 2016.

Association de tai chi taoiste de France

<http://www.taichitaoiste.net/>, 6 aprilie 2016.

Taoist Tai Chi Gesellschaft Deutschland

<http://www.taoist.org/de/>, 6 aprilie 2016.

Taoist Tai Chi Society of Great Britain

<http://www.taoist.org/uk/about-ttcs-uk/>, 6 aprilie 2016.

The Fung Loy Kok Institute of Taoism

<http://www.taoist.org/>, 6 aprilie 2016.

Tai Chi Zen – Pagina lui Jet Li

<http://www.taijizen.com/>, 6 aprilie 2016.

Hine Taichi Schools

<http://taichi-europe.com/>, 6 aprilie 2016.

Yang Cheng

<http://www.yangchengfu.org/>, 6 aprilie 2016.

Wu De Harcművészeti Iskola

<https://www.facebook.com/wudeiskola/?fref=ts>, 7 octombrie 2016.

<http://wude.hu/>, 7 octombrie 2016.